

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

זריזין מקדימין
למצוות

The learning this week is sponsored by David Ritholtz in honor of
his parents, Arthur and Dorothy Ritholtz עמו"ש

Rabbi Moshe Taragin

יב' כסלו תש"ע • November 29, 2009

(1) תלמוד בבלי – מסכת פסחים (ד.)

וכי תימא: זריזין מקדימין למצות - נבדוק מצפרא! דכתיב: (ויקרא יב) וביום השמיני ימול בשר ערלתו ותניא: כל היום כולו כשר למילה, אלא שזריזין מקדימין למצות. שנאמר (בראשית כב) וישכם אברהם בבקר.

(2) מכילתא דרבי ישמעאל בא - מסכתא דפסחא פרשה ט :

ושמרתם את המצות: ר' יאשיה אומר אל תקרא כן אלא ושמרתם את המצוות כדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצוה אלא אם באה מצוה לידך עשה אותה מיד:

(3) תלמוד בבלי מסכת יומא (לג.)

ודישון מזבח הפנימי קודם להטבת חמש נרות, מאי טעמא? - אמר אביי: גמרא גמירנא, סברא לא ידענא. ורבא אמר: כריש לקיש. דאמר ריש לקיש: אין מעבירין על המצות.

(4) תלמוד בבלי מסכת יומא (נח:)

אמר לך רבי עקיבא: מדינא - בההוא קרן דפגע ברישא בההוא עביד ברישא, דאמר ריש לקיש: אין מעבירין על המצות. ואמאי לא עביד - משום דכתיב ויצא אל המזבח - עד דנפיק מכוליה מזבח,

(5) תלמוד בבלי מסכת יומא (ע.)

הרואה כהן גדול כו' לא מפני שאינו ראוי. פשיטא! - מהו דתימא - כדריש לקיש. דאמר ריש לקיש: אין מעבירין על המצות. ומאי מצוה (משלי יד) - ברב עם הדרת מלך, קא משמע לן.

(6) תלמוד בבלי מסכת נזיר (כג.)

א"ר חייא בר אבין א"ר יהושע בן קרחה: לעולם יקדים אדם לדבר מצוה, שבשכר לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה

(7) תלמוד בבלי מסכת (כ.)

מתיב רב כהנא: בכל יום תורמין את המזבח בקריאת הגבר או סמוך לו בין מלפניו בין מלאחריו, וביום הכפורים מחצות, וברגלים מאשמורה הראשונה. ואי סלקא דעתך מחצות דאורייתא היא, היכי מקדמינן (והיכי מאחרין)

(8) רש"י מסכת יומא (כ:)

ואי דאורייתא הוא היכי מקדמינן - גרסינן, ולא גרסינן היכי מאחרין, הלא כל חציו ראוי להרמה, ומה לנו אם יאחר?

(9) תוספות מסכת יומא (כ:)

היכי מקדמינן והיכי מאחרין - רש"י לא גרס היכי מאחרין ונראה לי דשפיר גרס ליה דכיון דזמנו קבוע מחצות ואילך... ובכל יום היכי מאחרין... ואמאי והא זריזין מקדימין למצות וכי היכי דתמיד של שחר זמנו עד ד' שעות ואפ"ה היו מקדימין בהאיר המזרח דהיינו מתחילת זמן שקבעה לו תורה ה"נ אמאי מאחרין ליה לכתחילה עד קרות הגבר.

(10) תלמוד בבלי מסכת ברכות (כו:)

ואיזו היא מנחה גדולה - משש שעות ומחצה ולמעלה; ואיזו היא מנחה קטנה - מתשע שעות ומחצה ולמעלה. איבעיא להו

(11) תלמוד בבלי מסכת פסחים (נח.)

אלא אמר רבא: מצותו דתמיד משינטו צללי ערב. מאי טעמא - דאמר קרא בין הערבים - מעידנא דמתחיל שמשא למערב. הלכך, בשאר ימות השנה דאיכא נדרים ונדבות, דרחמנא אמר (ויקרא ו') עליה חלבי השלמים ואמר מר: (עליה חלבי השלמים) - עליה השלם כל הקרבנות כולם - מאחרין ליה תרתי שעי, ועבדינן ליה בשמונה ומחצה

(12) תלמוד בבלי מסכת יבמות (לט.)

מתני'. מצוה בגדול לייבם, לא רצה - מהלכין על כל האחין, לא רצו - חוזרין אצל גדול ואומרים לו: עליך מצוה, או חלוץ או ייבם. תלה בקטן עד שיגדיל, או בגדול עד שיבא ממדינת הים, או חרש או שוטה - אין שומעין לו, אלא אומרים לו: עליך מצוה, או חלוץ או ייבם.

גמ'. איתמר: ביאת קטן וחליצת גדול - פליגי בה ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי, חד אמר: ביאת קטן עדיפא, וחד אמר: חליצת גדול עדיפא. מאן דאמר ביאת קטן עדיפא, דהא מצוה בייבום; ומאן דאמר חליצת גדול עדיפא, במקום גדול - ביאת קטן לאו כלום היא. תנן: לא רצה - מחזירין על כל האחין; מאי לאו לא רצה לייבם אלא לחלוץ, וקתני: מהלכין אצל האחין, שמע מינה ביאת קטן עדיפא! לא, לא רצה לחלוץ ולא לייבם. דכוותה גבי האחין לא רצו לא לחלוץ ולא לייבם, אמאי חוזרים אצל הגדול? למיכפייה לכפייה לדידהו! כיון דמצוה עליה דידיה רמיא, לדידיה כייפינן. תנן: תלה

(20) מדרש תנחומא (ורשא) פרשת עקב סימן ו

(ו) דבר אחר כל המצוה אם התחלת במצוה הוי גומר את כלה למה אמר רבי יוחנן כל מי שמתחיל במצוה ואחרי כן בא אחר וגמרה נקראת על שם גומרה, ממי את למד ממשה כיון שיצאו ישראל ממצרים מה כתיב ויקח משה את עצמות יוסף (שמות יג) כל העם עוסקין בבוזה ומשה היה מטפל בעצמות יוסף, ...נסתלק משה במדבר ולא נכנס לארץ הכניסו ישראל עצמות יוסף וקברו אותן ותלה המצוה בהן שנאמר (יהושע כד) ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם, לכך אמר להם כל המצוה, אמר רבי ינאי כל המתחיל במצוה ואינו גומרה קובר אשתו ושני בניו, ממי אתה למד מיהודה שנאמר ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע וגו' (בראשית לז)

(21) משלי פרק ו

(ו) לך אל נמלה עצל ראה דרכיה וחקם: (ז) אשר אין לה קצין שטר ומ'של: (ח) תכין בקיץ לקמה אגרה בקציר מאכלה: (ט) עד מתי עצל תשקב מתי תקום משנתך:

(22) משלי פרק כב

(יג) אמר עצל ארי בחוץ בתוך רח' בות ארצת:

(23) משלי פרק כו

(יג) אמר עצל שחל בדרך ארי בין הרח' בות: (יד) הדלת תסוב על ציקה ועצל על מטתו: (טו) טמן עצל ידו בצלחת נלאה להשיבה אל פיו:

(24) משלי פרק כ

(ד) מח'רף עצל ל'א יחר'ש <ישאל> ושאל בקציר נאין:

(25) דברים רבה (וילנא) פרשה ח

כיצד אמרו לעצל רבך בעיר לך ולמוד תורה ממנו והוא משיב אותן ואומר להן מתיירא אני מן הארי שבדרך מנין שנאמר (משלי כו) אמר עצל שחל בדרך, אמרו לו הרי רבך בתוך המדינה עמוד ולך אצלו אמר להן מתיירא אני שלא יהא ארי בתוך הרחובות שנאמר ארי ברחובות, אמרו לו הרי הוא דר אצל ביתך אמר להן והארי בחוץ שנאמר אמר עצל ארי בחוץ, א"ל בתוך הבית השיב להן ואם הולך אני ומוצא את הדלת נעול אני מחזר ובא, אמרו לו פתוח הוא מנין שנאמר (שם/משלי כ"ו) הדלת תסוב על ציקה ועצל על מטתו, לסוף שלא היה יודע מה להשיב אומר להן או הדלת פתוח או נעול מבקש אני לישן עוד מעט מנין שנאמר (שם/משלי ו') עד מתי עצל תשכב וגו', עמד משנתו בבוקר נתנו לפניו לאכול הוא מתעצל לתת לתוך פיו מנין שנאמר (שם/משלי יט) טמן עצל ידו בצלחת נלאה להשיבה אל פיו ואיזה שביעי (שם/משלי כ) מחורף עצל לא יחרוש ושאל בקציר ואין, מהו מחורף עצל לא יחרוש אר"ש בן יוחאי זה שאינו למד תורה בנערותו ומבקש ללמוד בזקנותו ואינו יכול וזהו ושאל בקציר ואין, ומה שאמר משה היה גדול מכולן מניין כי קרוב אליך הדבר מאד בפידך ובלבבך לעשותו הוצא דבר מתוך פידך.

(26) תלמוד בבלי מסכת פסחים (קיב.)

כדתנן, רבי יהודה בן תימא אומר: הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים.

(27) תלמוד בבלי מסכת חולין (קו:)

איבעיא להו: אוכל מחמת מאכיל, צריך נטילת ידים או לא? ת"ש, דרב הונא בר סחורה הוה קאי קמיה דרב המנונא, בלם ליה אומצא ואכיל, אמר ליה: אי לאו דרב המנונא את לא ספינא לך. מאי טעמא, לאו משום דזהיר ולא נגע? לא, דזריז קדים, ומשי ידיה מעיקרא

(28) רש"י מסכת חולין (קו:)

לא - הכי קא"ל אי לאו דרב המנונא את ויודע אני בכך שנטלת ידיך, זריז עדיף מזזהיר זהיר שיוודע להזהר בשעת מעשה שלא יעבור על המצוה זריז הרואה את הנולד ומתקן עצמו שלא יבא לידי כך והיינו דאמרינן בע"ז (דף כ:): זהירות מביאה לידי זריזות.

(29) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא (צ.)

במקדש נמי ליגזור! כהנים זריזין הן.